

Brüssel, 14.10.2013
COM(2013) 711 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa ja laiema piirkonna pikaajaline taristunägemus

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Euroopa ja laiema piirkonna pikaajaline taristunägemus

1. Sissejuhatus: hetkeseis ja probleemid

Nõuetekohaste, integreeritud ja usaldusväärsete energiavõrkude olemasolu on oluline eeltingimus mitte üksnes ELi energiapoliitika eesmärkide, vaid ka ELi majandusstrateegia elluviimiseks. Energiataristu väljaarendamine võimaldab ELil saavutada korralikult toimivat energia siseturgu, suurendada varustuskindlust, aidata integreerida taastuvaid energiaallikaid, suurendada energiatõhusust ning lubada tarbijatel saada kasu uuest tehnoloogiast ja arukast energiakasutusest. Energiataristu on vältimatult vajalik ka üleminekuks konkurentsivõimelisele vähese CO₂-heitega majandusele.

Euroopa energiasüsteem on muutumas. Kui lühiajaliseks prioriteediks on **energia siseturu väljakujundamine**, arendades välja puuduvad võrkudevahelised ühendused, lõpetades mitme liikmesriigi eraldatuse ja kaotades sisemised kitsaskohad, siis praegu kavandatav energiataristu peab samal ajal olema kooskõlas ka pikemaajaliste poliitikavalikutega.

Erinevad CO₂-heite vähendamise stsenaariumid hõlmavad mitmesuguseid energiaallikate kogumeid ehk siis erinevaid taristule esitatavaid nõudeid. Energia 2050. aasta tegevuskavas visandatakse erinevad stsenaariumid, kuidas tagada konkurentsivõimelisem ja kindlam energiasüsteem, täites seejuures eesmärgi vähendada CO₂-heidet 2050. aastaks 80 % võrra. Ühtlasi edastatakse kaalukas poliitiline signaal. Samuti sõnastatakse selles **valikuna, mis tehakse igal juhul**, investeeringud **järjest nutikamasse ja paindlikumasse taristusse**. Komisjon koostab praegu konkreetseid ettepanekuid kliima- ja energiapoliitika 2020. aasta järgseks raamistikuks.

Järjest mitmekesisem vähese CO₂-heitega energiatootmine on keeruline ülesanne, mille lahendamine nii, et säiliks kõrgetasemeline varustuskindlus, on võrreldes killustatud riiklike poliitikasuundade kogukuluga palju odavam Euroopa tasandil integreeritud turgude kaudu, mille eeltingimuseks on nõuetekohane taristu. Pikemas perspektiivis tuleb arendada pika vahemaa kõrgepinge- ja uusi energiasalvestustehnoloogiaid, et transportida järjest suuremat hulka taastuvenergiat, mis pärineb EList ja selle naaberriikidest.

Äärmiselt oluline on **mitmekesistada gaasitarneid**, et ükski liikmesriik ei sõltuks ühestainsast tarneallikast. Samuti peab märkimisväärselt suurendama gaasisüsteemi paindlikkust ja vastupidavust lühiajalises ja keskpikas perspektiivis, et suurendada gaasi osatähtsust mitmest allikast energia tootmise **varukütusena**, pidades seejuures silmas ELi pikaajalist CO₂-heite vähendamise eesmärgi. Samuti tuleks püüda ära kasutada **veeldatud maagaasi turu, biogaasi ja ebakonventsionaalsete kütuseliikidega seotud** hiljutist arengut eelkõige USAs. Hästiintegreeritud gaasivõrk on parim tagatis ka ükskõik millise liikmesriigi suurima gaasitaristu võimaliku rike kompenseerimiseks (kohustuslik standard, mis kehtestati gaasi varustuskindluse määrusega¹).

Prognoositakse, et 2020. aastani on vaja Euroopa energiavõrkude kaasajastamiseks ja laiendamiseks (et nad aitaksid kaasa kõigi meie keskmise pikkusega ajavahemiku ja pikaajaliste poliitikaeesmärkide saavutamisele) investeeringuid ligikaudu 200 miljardi euro ulatuses. See aukartustäratav number tähendab aga siiski olulist säästu, 2030. aastani 40–70

¹ N-1 standard, vt määrus (EL) nr 994/2010, ELT L 295, 12.11.2010, lk 1-22.

miljardit eurot² aastas (võlitud tootmiskulu ja konkurentsivõimelisemate gaasi hulgemüügihindade näol), **vähendades igakuist elektriarvet 7-12 euro võrra**. See võiks suuresti kaasa aidata energiahinna tõusu tasakaalustamisele ja ELi tööstuse konkurentsivõime parandamisele.

Pikaajaline energiataristupoliitika sõnastati esmalt **teatises „Energiainfrastruktuuri prioriteedid aastaks 2020 ja pärast seda – Euroopa integreeritud energiavõrgu väljaarendamise kava”**³ ning seejärel kinnitati see hiljuti vastuvõetud määruses **üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta**⁴ (TEN-E suunised), milles määratleti üheksa esmatähtsat strateegilist geograafilist taristukoridori elektri, gaasi ja nafta valdkonnas ning kolm tervet ELi hõlmavat esmatähtsat taristuvaldkonda⁵ elektriirteede, nutivõrkude ja CO₂ transpordivõrkude valdkonnas, mille rakendamine on ELi ühine lühiajaline ja pikaajaline prioriteet.

Käesolevas teatises sõnastatakse **üleeuroopalise energiataristu pikaajaline nägemus**. **Esimene ühishuviprojektide loend** on oluline samm liikmesriikide võrgustike parema integreerimise ja selle tagamise suunas, et ükski liikmesriik ei jääks isoleerituks. Selleks aidatakse kaasa tervet ELi hõlmavale taastuvenergiaallikate integreerimisele, mitmekesistatakse gaasitarneallikaid, avades selleks uusi gaasikoridore ning pakutakse alternatiive liikmesriikidele, kes sõltuvad ühestainsast nafta- või gaasitarneallikast.

Endiselt jääb aga veel palju teha. **ELi esimene ühishuviprojektide loend on kõigest esimene samm pikemaajalise taristunägemuse elluviimisel**. Ühishuviprojektide loend vaadatakse läbi iga kahe aasta järel, et kaasata uusi projekte ning seeläbi täielikult rakendada kahteist esmatähtsat koridori ja valdkonda üleeuroopalise turuintegratsiooni ja vähese CO₂-heitega majandusele ülemineku pikaajalise nägemuse elluviimiseks. Eelkõige peab EL tagama, et allesjäänud energiasaared integreeritaks nii ruttu kui võimalik, aga ka selle, et tekkivat Põhjamere avamere elektrivõrku laiendataks ja arendataks elektriirteede abil edasi tõeliseks üleeuroopaliseks elektrisüsteemiks. Samaaegselt peab EL tagama, et naaberriikide võrgud ühendataks tõhusalt ELi võrkudega, kasutades piisavaid taristuvõrgustikke ja õigusraamistikke, mis oleksid kooskõlas energiavarustuse kindlust ja rahvusvahelist koostööd käsitlevas teatises⁶ sõnastatud strateegiaga.

2. ELi ühishuviprojektide loend

TEN-E suuniste rakendamise esimese sammuna **võttis komisjon delegeeritud õigusaktide menetluse raames vastu ligikaudu 250 projekti hõlmava ELi ühishuviprojektide loendi**⁷ elektri ja gaasi transpordi, hoiustamise ja veeldatud maagaasi ning nutivõrkude ja nafta valdkonnas. See esimene loend on kaheteistkümne piirkondliku rühma intensiivse töö tulemus. Nende raames kohtusid liikmesriikide esindajad, liikmesriikide reguleerivad asutused, projektide eestvedajad ning Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku, Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööameti ja komisjoni esindajad.

Suurem osa ühishuviprojekte leiab aset **elektri** valdkonnas, hõlmates peamiselt elektriliine, neljateist salvestamisprojekti ja kaht nutivõrguprojekti. Nendega aidatakse kaasa elektri siseturu tulemuslikumale integreerimisele, parandatakse võrgu valmisolekut võtta vastu

² Uuring Euroopa integreeritud energiaturu kasu kohta, 2013, Booz&Co; http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/studies/doc/20130902_energy_integration_benefits.pdf

³ KOM(2010) 677 (lõplik).

⁴ Määrus (EL) nr 347/2013, ELT L 115, 25.4.2013, lk 39.

⁵ Vt I lisa.

⁶ KOM(2011) 539 (lõplik).

⁷ C(2013) 6766 final.

suurenevat hulka energiat erinevatest taastuvatest allikatest ja säilitatakse ühtlasi ka süsteemi stabiilsus. Ehkki EL läheneb 2002. aasta Barcelona ülemkogul väljaõeldud elektrivõrkude 10 %-lise vastastikuse sidumise eesmärgi saavutamisele, tuleb Pürenee poolsaare tõeliseks integreerimiseks Euroopa turuga ikkagi ette võtta lisaprojekte.

Gaasivaldkonna ühishuviprojektide elluviimine lubab ELil mitmekesistada oma gaasiallikaid, lõpetada mitme liikmesriigi sõltuvus ühest tarneallikast ning suurendada ka valikut ja vähendada ebakindlust turul. Oluliseks teetähiseks on Lõuna-Euroopa gaasikoridori avamine Aadria mere gaasijuhtme näol 2018. aastast. Sellega peab kaasnema muude kindlaksmääratud projektide, eelkõige Anatooliat läbiva gaasijuhtme ehituse õigeaegne lõpetamine, et parandada terve piirkonna varustuskindlust ja seda veelgi mitmekesistada, võttes kasutusele Vahemere idapiirkonna gaasivarud.

Ühishuviprojektide õigeaegne elluviimine on ühine prioriteet. See on ka põhjus, miks TEN-E suunistega kehtestati ranged nõuded ühishuviprojektide lubade andmisele, sealhulgas loamenetluse siduvad ajapiirangud (üldjuhul 3,5 aastat), loodi lubade andmiseks riiklikud ühtsed kontaktpunktid, peeti varaseid ja tulemuslikke avalikke konsultatsioone ning nõuti liikmesriikidelt keskkonnamõju hindamise menetluste ühtlustamist. Need nõuded on suunatud loamenetluse kiirendamisele, pidades samas kinni ELi keskkonnaõigustiku rangetest nõuetest. Energia- ja keskkonnavaldkonnaga tegelevad komisjoni talitused koostasid üheskoos **suunisdokumendi**,⁸ millega toetatakse liikmesriike piisavate õiguslike ja muude meetmete kindlaksmääramisel, et ühtlustada keskkonnamõju hindamise menetlusi ning tagada ühishuviprojektide ELi õiguse kohaselt nõutava keskkonnamõju hindamise menetluste ühtne kohaldamine.

ELi loendisse kuuluvad eri rakendusetappides olevad ühishuviprojektid. Mõned on veel algetapis, mistõttu tuleb nende teostatavuse tõendamiseks korraldada lisauuringuid. Selliste projektide lisamine ELi ühishuviprojektide loendisse ei mõjuta asjaomaste keskkonnamõju hindamise ja loaandmise menetluste tulemust. Kui selgub, et ELi ühishuviprojektide loendisse kantud projektid ei ole ELi õigustikuga kooskõlas, tuleks need sealt kustutada.

Taristuarenduse eeltingimuseks on piisavalt atraktiivne pikaajalise rahastamise raamistik, sealhulgas **piisavad õiguslikud stiimulid ja pikaajaline õiguskindlus (sh kulude riikidevaheline jaotamine)**. Valdkonnas toimuvad põhjalikud muutused ning see nõuab investeringute kiirendamist, mis tekitab vajaduse suure rahavoo järele. Selliste investeerimisvõimaluste kasumlikuks ärakasutamiseks ja tulevikku panustamiseks peavad investorid muutma oma hindamismeetodeid. Vajalike vahendite kogumisel era- ja avalikust sektorist täidab põhirolli **Euroopa ühendamise rahastu**.

Järgmised ühishuviprojektidega seonduvad sammud

- Euroopa taristusse investeerimise edendamise alase investorite dialoogi algatamine, et meelitada ülemaailmselt kapitaliturgudelt ligi vajalikke vahendeid.
- Riiklike ühtsete kontaktpunktide loomise kontrollimine (alates 2013. aasta detsembrist).
- Esimene konkurss Euroopa ühendamise rahastu raames 2014. aastal.
- Loamenetluste elluviimise kontrollimine.
- Ühishuviprojektide elluviimise aktiivne seire (esimene aruandlusetapp 2015. aastal).

⁸ http://ec.europa.eu/energy/infrastructure/pci/doc/20130724_pci_guidance.pdf

3. Lahendamata probleemid ja pikemaajaline taristunägemus

Esimesse ringi kaasatud ühishuviprojektide puhul keskendutakse peamiselt energia piirideta siseturu väljakujundamisele, kusjuures naaberriike või kaugemaid piirkondi mõjutavad vaid üksikud ühishuviprojektid. Sisemiste kitsaskohtade kaotamise järel **saab EL tõhusalt tegeleda ELis ning naaberriikides toodetava ja tarbitava energiaga ning pakkuda sellele laiemat turgu**. Iga kahe aasta järel algatatakse uute projektide leidmise protsess, et kaasata uusi, algusjärgus projekte, mis on suunatud tulevikuvajaduste rahuldamisele.

Edasise töö raames tuleb keskenduda järjest suurema osa erinevatest taastuvatest allikatest toodetud energia integreerimisele, säilitades seejuures varustuskindluse ja minimeerides varade kasutuskõlbmatuks muutumise ohu. Selleks et saada integratsioonist täielikult kasu, on elektri valdkonnas 2020. aastaks vaja 2010. aastaga võrreldes ligikaudu 40 % suuremat ülekandevõimsust. Sellise kasvutempo aeglustumist ei ole järgneval kümnendil oodata (2010. aasta tasemega võrreldes on sõltuvalt poliitilisest stsenaariumist vaja 105–146 % täiendavat võimsust)⁹. Keskmise pikkusega ja pika ajavahemiku üks suurimaid ülesandeid on paremini mõista ja kavandada erinevate võrkude, elektri- ja gaasisüsteemide ning CO₂ transpordi suhet ning parandada valdkondadevahelist kooskõlastamist ja optimeerimist. Teame, et järjest mitmekesisem elektritootmine taastuvatest allikatest nõuab suuremat paindlikkust ka gaasisüsteemilt, mis ei pruugi pakkuda mitte üksnes olulist varutootmisvõimsust, vaid tulevikus ka suuremahulist elektrisalvestusvõimsust. Selliseid suhteid tuleb arvesse võtta **tulevase üleeuroopalise taristu kavandamisel**.

ELi üks eesmärgi on **veelgi parandada ühendusi naaberriikidega**. Ka juba praegune esimene ühishuviprojektide loend hõlmab mõningaid ühendusi kolmandate riikidega ning tulevikus on järjest suurem võimalus määratleda üha rohkem selliseid projekte ühishuviprojektide või **vastastikku huvipakkuvate projektidena**, mille poliitika- ja vajadusel õigusraamistikku tuleb veel uurida ja arendada.

Sarnaselt ELi-sisesele ühishuviprojektide protsessile on energiaühendus hakanud tegelema ka niiõelda **energiaühenduse huvides olevate projektidega**, mille vastuvõtmine ministrite nõukogus on kavandatud 2013. aasta oktoobrisse. Selle loendi kandidaatprojektid koguti avatud projektikonkursi raames ja neid hindas energiaühenduse vastav rakkerühm kriteeriumide alusel, mis on väga sarnased ühishuviprojektide omadele (varustuskindlus, turuintegratsioon, konkurentsi tõhustamine ja taastuvenergia kasutamise soodustamine). Tema lepingupoolte geostrateegilise tähtsuse ja jätkuvate edusammude tõttu integratsioonil energia siseturuga on energiaühendusel oluline osa ELi taristu kavandamisel. Ministrite nõukogu otsusega energiaühenduse huvides olevate projektide loendi kohta antakse väga vajalik poliitiline hoog, et lihtsustada nende õiguslikku käsitlemist ja anda võimalikele investoritele positiivne signaal. Energiaühenduse huvides olevate projektide elluviimine on äärmiselt tähtis laiemal piirkonnala turu avamise, tarnekindluse ja jätkusuutlikkuse seisukohast.

2012. aasta mais kutsuti kokku Vahemere piirkonna põhivõrguettevõtjate koostööplatvorm **MED-TSO**, et tulemuslikumalt saavutada eesmärgi arendada üldkava Vahemere lõunapiirkonna võrgu integreerimiseks ning Vahemere mõlema kalda elektrisüsteemide ühendamiseks kolmel teljel: läänes, keskosas ja idas. Kõnealune taristu üldkava, mis hõlmab selliste esmatähtsate taristuprojektide kindlaksmääramist, mis aitavad kaasa Vahemere piirkonna integreerituma elektrisüsteemi eesmärgi saavutamisele, tutvustatakse 2013. aasta detsembris toimuval Euroopa-Vahemere piirkonna energiavaldkonna ministrite kohtumisel.

⁹ Uuring Euroopa integreeritud energiaturu kasu kohta, 2013, Booz&Co.

(a) *Elektrivaldkonna ülejäänud prioriteedid*

Elektri valdkonnas vajavad täiendavaid projekte ja tehnoloogia arendamist järgmised valdkonnad.

- **Pürenee poolsaare** ja ülejäänud mandri ulatuslikum ühendamine, et saada täielikku kasu taastuvatest allikatest elektri tootmise optimaalsest jaotusest. Pikemas perspektiivis tuleks uurida täiendavaid ühendusvõimalusi Põhja-Aafrika riikidega.
- **Läänemere piirkonna energiaturu ühendamise kava** elluviimine ja Läänemere piirkonna elektrisüsteemi tulevane **sünkroniseerimine** Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku süsteemiga.
- Põhjamere tõelise **avamere silmusvõrgu** laiendamine. Ehkki praegusesse ühishuviprojektide loendisse kuulub ligikaudu 20 võrkudevahelist ühendust ja vastav sisemine tugistruktuur, kuulub sellesse vaid üks võrguvalmis avameresõlm, mis hõlmab tulevase integreeritud elektrivõrgu eelkäijana ennetavaid investeeringuid. Tehnoloogiliste probleemidega tegelevad piirkonna olulisemad tootjad. Arendada tuleb tulevase silmusvõrgu ja salvestuslahenduste ülesehitust ning kooskõlastatud arendustööd ja juhtimist nagu ka asjakohaseid õiguslikke ja rahastamislahendusi. Pikemas perspektiivis tuleks analüüsida ka Islandi külluslikku geotermilise energia varusid.
- Järjest suurem osa elektrit tuleb transportida üha kaugemalt Euroopast ja väljastpoolt seda. Tulevikus on keskne ülesanne ehitada kõrgjõudlusega **elektrikiirteid**, mille abil on võimalik kaotada kitsaskohad või neid vältida. Sellised elektrikiirteed hõlmaksid ühendusi üle ELi piiride, ühendades ELi ja energiaühendust, Türgit, Venemaad ning Põhja-Aafrika ja Vahemere idapiirkonna riike, pikemas perspektiivis ka ühendusi elektri impordiks Sahara-tagusest Aafrikast, võttes seejuures arvesse ka hajutatud elektritootmise ja nõudlusele reageerimise võimalikku arengut. Ehkki mõnd ühishuviprojekti, näiteks Saksamaa põhja-lõunaühendusi võib pidada selle esmatähtsa valdkonna eelkäijateks, on endiselt lahendamata tervet ELi hõlmavate elektrikiirte ülesehituse ja kooskõlastatud arenduse küsimus ning tehnoloogilised probleemid.
- Esimene ühishuviprojektide protsess hõlmab vaid kaht **nutikate elektrivõrkude** valdkonna projekti, mille raames suurendatakse intelligentselt tarbimispiirkonda, et viia see toodetud energiahulgaga paremasse kooskõlla. Sellega tõendatakse, et jaotusvõrguettevõtjate ja ülekandesüsteemi haldurite koostöös on võimalik vähendada elektrisüsteemi pinget ka siis, kui tegutsetakse piiriüleselt. Tegu on uue väljakutsega (siiani) kohalikule orienteerunud ja jaotusele keskendunud nutivõrgu arendajatele: seada sisse vertikaalne (jaotus- ja ülekandetasandi) koostöö, ületades seejuures riigipiirid. On tarvis suuremat otsustavust nutivõrgu tehnoloogiate kasutuselevõtul, kuna nutivõrgud töötavad paljulubavaid tulemusi taastuvatest allikatest hajutatud ja mitmekesise elektritootmise haldamisel, pakkudes klientidele uusi lisateenuseid ja täiendades sellega traditsioonilist taristut.

Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm Horisont 2020 hõlmab tegevusi, mis aitavad kaasa üleeuroopalise elektrivõrgu arendamisele, mis on välja töötatud ja viiakse ellu tugevas sünergias ELi elektritaristu poliitikaga. Muu hulgas tegeletakse nende raames tehnoloogiliste probleemidega, mis tulenevad keskmise pikkusega ja pikaajalistest taristuvajadustest, eelkõige innovatiivsete võrgutehnoloogiate väljatöötamise, demonstreerimise ja turule viimisega, et toetada Põhjamere avamere elektrivõrgu esmatähtsat

koridori, elektriirteede ja nutivõrkude rakendamist. **Euroopa ühendamise rahastu** saab seejärel kaasa aidata sellise tehnoloogia tööstuslikule kasutuselevõtule.

(b) Gaasivaldkonna ülejäänud prioriteedid

Gaasivaldkonnas jääb pikaajaliseks eesmärgiks piisavalt mitmekesine gaasitaristu, et aidata kaasa kindlatele tarnetele ELi atraktiivsetel raamtingimustel. Ehkki investeringud praegustesse ühishuviprojektidesse võivad üldiselt katta taristu pikaajalised vajadused, on endiselt vajalikud mitmed **laiendused**.

- Euroopa peab jätkama jõupingutusi tarnete mitmekesistamiseks ja Lõuna-Euroopa gaasikoridori edasiseks **laiendamiseks**, et mitmekesistada tarneid eelkõige Kagu-Euroopas ning saavutada keskmise pikkusega ajavahemiku poliitiline eesmärk importida ligikaudu 10 % Euroopas vajaminevast gaasist Kaspia mere piirkonnast ja Lähis-Idast.
- Gaasisüsteemi **paindlikkust** on vaja veelgi suurendada, et reageerida varieeruva gaasikasutuse vajadustele, arendades selleks muu hulgas suuremal arvul veeldatud maagaasi terminale ja hoidlaid.
- Euroopa peab edendama **kohalikku** tootmist ja esimese sammuna hindama süstemaatilisemat lähenemisviisi kaldal ja avamerel paiknevatele kohalikele energiaallikatele, et kasutada neid ohutult, jätkusuutlikult ja kulutõhusalt, olgu siis tegu uute allikatega Vahemere idaosas, biogaasi või ebakonventsionaalsete kütuseliikidega, kuni need vastavad ELi keskkonnaõigusega kehtestatud kõrgematele standarditele. Välistada ei tohiks ühtki gaasi transportimise võimalust Vahemere idaosast ELi, näiteks juba kindlaksmääratud ühishuviprojekte, mille raames transporditakse gaasi Küprosele veeldatud kujul või Euroopasse suunduva torujuhtme kaudu. Kõiki võimalikke teid tuleks kaaluda ja hinnata nii energiajulgeoleku kui ka suhtelise majandusliku kulu ja tulu seisukohast.

(c) Pikemaajalised CO₂-võrgustikud

Kivisöe ja sellest elektri tootmise soodsate turutingimuste tõttu on kivisöe osakaal ELi energiaallikate kogumis taas kasvamas. CO₂ kogumise ja säilitamise valdkonna viimased arengud on olnud vähem julgustavad, kuna mitu CO₂ kogumise ja säilitamise projekti näib venivat ebasoodsate majandustingimuste tõttu. EL peaks jätkama oma jõupingutusi **CO₂ transpordivõrgustikku** käsitleva üleeuroopalise visiooni väljatöötamisel ja välja selgitama esimesed rahvusvahelised projektid, sealhulgas koostöös Norraga.

Pikemaajalise taristut käsitleva visiooni elluviimise järgmised sammud

- Valmistumine ühishuviprojektide väljaselgitamiseks, et vaadata ELi loend läbi 2015. aastal ja hiljem.
- Naaberriikidega läbirääkimiste pidamine võrkude edasise integreerimise ja pädeva õigusraamistiku üle, eelkõige energiaühenduse ja MED-TSO raames.
- Piisava toetuse tagamine energiaühenduse huvides olevatele projektidele ja teistele projektidele, mida peetakse vastastikku huvipakkuvateks ELi asjaomaste finantsraamistike alusel.
- Vastastikku huvipakkuvate projektide mõiste parima rakendamise võimaluste uurimine.

4. Kokkuvõte

Käesolev esialgne ühishuviprojektide loend on kõigest esimene samm pikemaajalise taristunägemuse elluviimisel. EL, sealhulgas Euroopa Majanduspiirkonna riigid, peaksid tegema koostööd ühtse energiaturu väljakujundamisel ning kõrvaldama kõik energiatranspordi tõkked, sealhulgas taastuvatest allikatest toodetud energia puhul, säilitades seejuures kõrgetasemelise varustuskindluse. ELi energia- ja seega ka energiataristunägemus hõlmab aga palju enam kui üksnes siseturg. Jätkuma peaks tihe koostöö energiaühenduse liikmete, naaberriikide ja strateegiliste energiapartneritega, et arendada vastastikku huvipakkuvaid projekte. Vahendid on olemas (kolmas pakett ja TEN-E suunised) ning kõike seda on võimalik saavutada samm-sammult, tegutsedes taristuinvesteeringute stabiilses ja atraktiivses pikaajalises raamistikus.

I lisa – ESMATÄHTSAD ENERGIATARISTUKORIDORID JA -ALAD¹⁰

1. ESMATÄHTSAD ELEKTRIKORIDORID

1) Põhjamere elektrivõrk: Põhjameres, Iiri meres, La Manche'i väinas, Läänemeres ja neid ümbritsevates vetes paikneva integreeritud elektrivõrgu arendamine ja sellega seotud võrkudevahelised ühendused elektri transportimiseks taastuvatest avamere energiaallikatest tarbimiskeskustesse ja salvestuskohtadesse ning riikidevahelise elektrikaubanduse laiendamiseks.

2) Põhja-lõuna ühendatud elektrivõrgud Lääne-Euroopas: kõnealuse piirkonna liikmesriikide võrkude vahelised ühendused ja ühendused Vahemere-äärse piirkonnaga, sealhulgas Pürenee poolsaarega eelkõige taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri võrku integreerimiseks ja riigisiseste võrgutaristute täiustamine, et kiiremini integreerida piirkonna turud.

3) Põhja-lõuna ühendatud elektrivõrgud Ida-Euroopa kesk- ja lõunaosas: põhja-lõuna ja ida-lääne suunalised ühendused ja siseliinid siseturu väljakujundamiseks ning taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri integreerimiseks.

4) Läänemere energiaturu elektrivõrkude ühendamise kava: Läänemere piirkonna liikmesriikide võrkudevahelised ühendused ja riigisiseste võrgutaristute vastav täiustamine, et lõpetada Baltimaade eraldatus ning kiiremini integreerida piirkonna turud, muu hulgas töötades taastuenergia integreerimise nimel.

2. ESMATÄHTSAD GAASIKORIDORID

5) Põhja-lõuna ühendatud gaasivõrgud Lääne-Euroopas: Lääne-Euroopa põhja-lõuna suunaliste gaasivoogude gaasitaristu tarneteede mitmekesistamiseks ja gaasi lühiajalise väljundvõimsuse suurendamiseks.

6) Põhja-lõuna ühendatud gaasivõrgud Ida-Euroopa kesk- ja lõunaosas: gaasitaristu Läänemere piirkonna, Aadria ja Egeuse mere piirkonna, Vahemere idapiirkonna ja Musta mere piirkonna vaheliste ning siseste piirkondlike ühenduste jaoks ning gaasitarnete mitmekesistamiseks ja varustuskindluse suurendamiseks.

7) Lõunapoolne gaasikoridor: taristu gaasi ülekandmiseks liitu Kaspia mere piirkonnast, Kesk-Aasiast, Lähis-Idast ja Vahemere idapiirkonnast, et mitmekesistada gaasitarneid.

8) Läänemere energiaturu gaasivõrkude ühendamise kava: gaasitaristu, et lõpetada Baltimaade ja Soome eraldatus ning nende sõltuvus ühest tarnijast, täiustada vastavalt riigisiseseid võrgutaristuid ning mitmekesistada gaasitarneid ja suurendada varustuskindlust Läänemere piirkonnas.

3. ESMATÄHTIS NAFTAKORIDOR

9) Naftatarneühendused Ida-Euroopa keskosas: Ida-Euroopa keskosas paikneva naftatorustike võrgu koostalitlusvõime varustuskindluse suurendamiseks ja keskkonnamõjude vähendamiseks.

4. ESMATÄHTSAD VALDKONNAD

10) Nutivõrkude kasutuselevõtt: nutivõrgu tehnoloogia kasutuselevõtt kogu liidus, et tõhusalt integreerida kõigi elektrivõrguga ühendatud kasutajate käitumine ja tegevus, eelkõige suurte elektrikoguste tootmine taastuvatest või hajutatud energiaallikatest ja tarbijate nõudlusele reageering.

¹⁰ Väljavõtte TEN-E määruse (EL) nr 347/2013 I lisast.

11) Elektrienergia ülekande kiirteed: esimese elektrienergia ülekande kiirtee rajamine 2020. aastaks, et luua kogu liidus elektrienergia ülekande kiirteede süsteem, mis on võimeline:

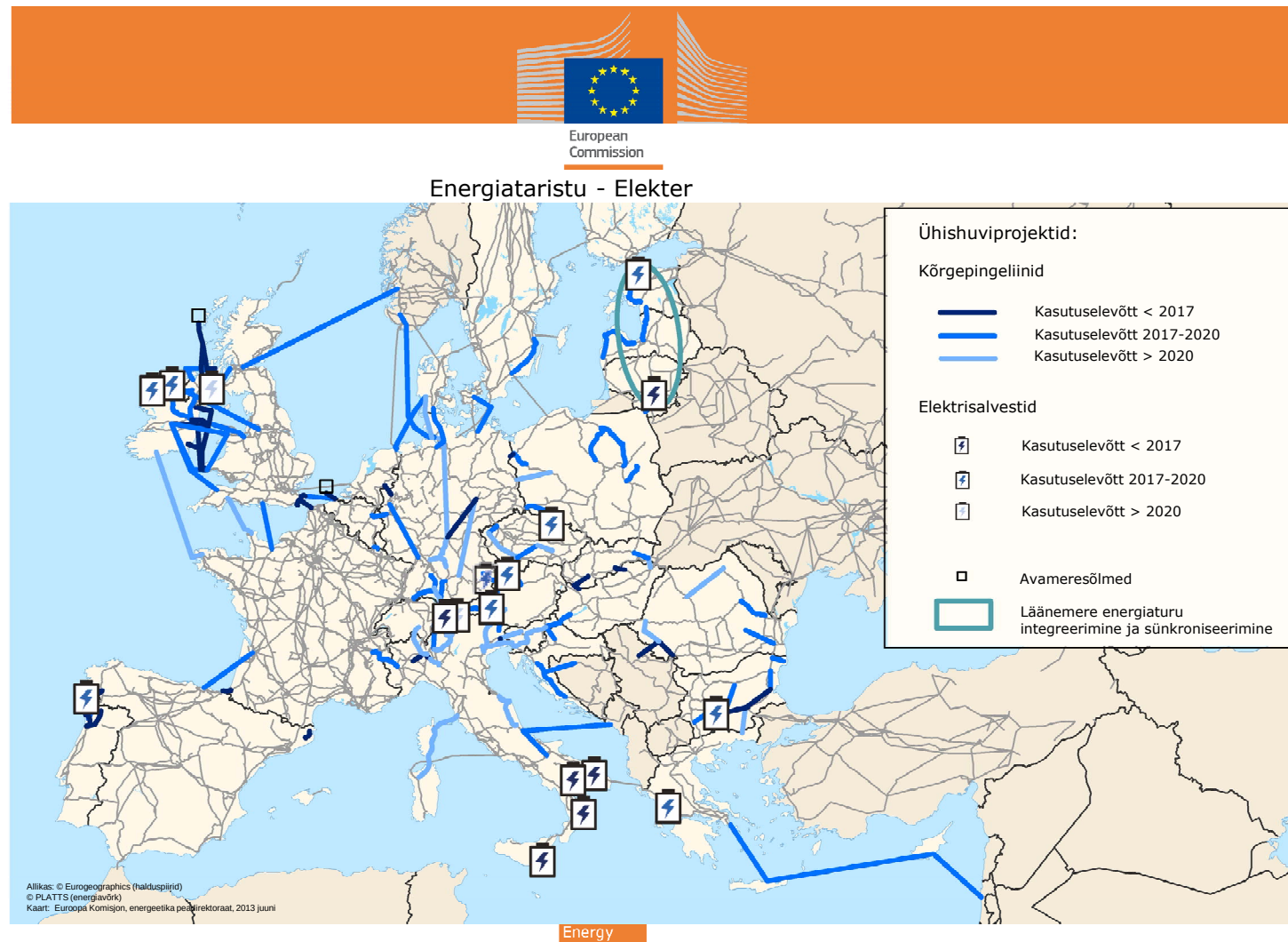
a) mahutama tuuleenergia järjest suurenevat ületootmist Põhjamere ja Läänemere piirkonnas ja nende lähiümbruses ning suurendama elektritootmist taastuvatest energiaallikatest Ida- ja Lõuna-Euroopas ning samuti Põhja-Aafrikas;

b) ühendama need uued tootmissõlmed suure hoiustusvõimsusega Põhjamaades, Alpides ja muudes piirkondades ning suurte tarbimiskeskustega ja

c) tulema toime järjest muutuvamate ja detsentraliseeritumate elektritarnete ning paindlikuma elektrinõudlusega.

12) Riikidevaheline CO₂ võrk: CO₂ transpordi taristu arendamine liikmesriikide vahel ning ümbritsevate kolmandate riikidega CO₂ kogumise ja säilitamise tehnoloogia kasutuselevõtuks.

II lisa – Ühishuviprojektide kaart

Kõiki võimalikke teid tuleks kaaluda ja hinnata nii energiajulgeoleku kui ka suhtelise majandusliku kulu ja tulu seisukohast.

Energiataristu - Maagaas

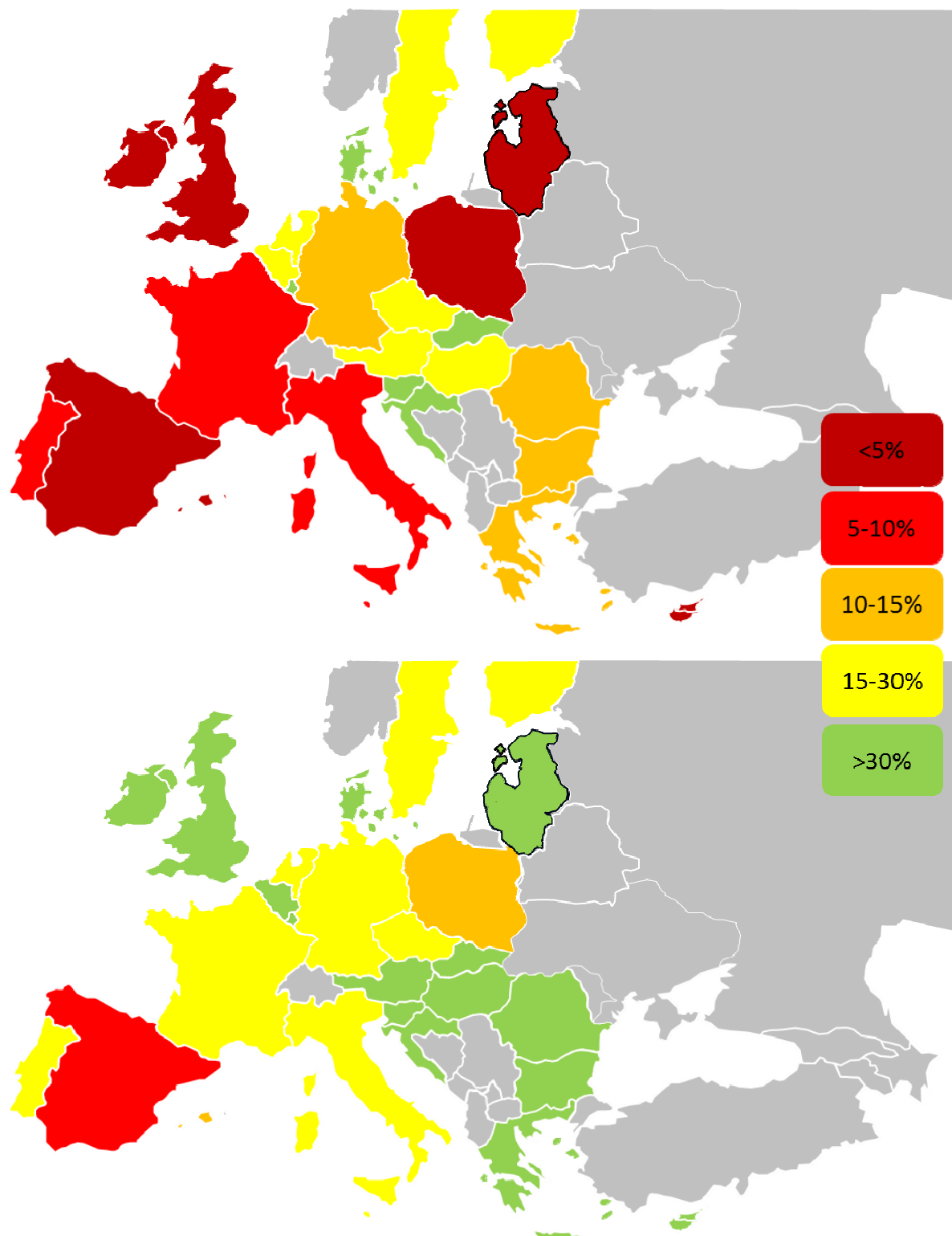
Kõiki võimalikke teid tuleks kaaluda ja hinnata nii energiajulgeoleku kui ka suhtelise majandusliku kulu ja tulu seisukohast.

Energiataristu - Nafta

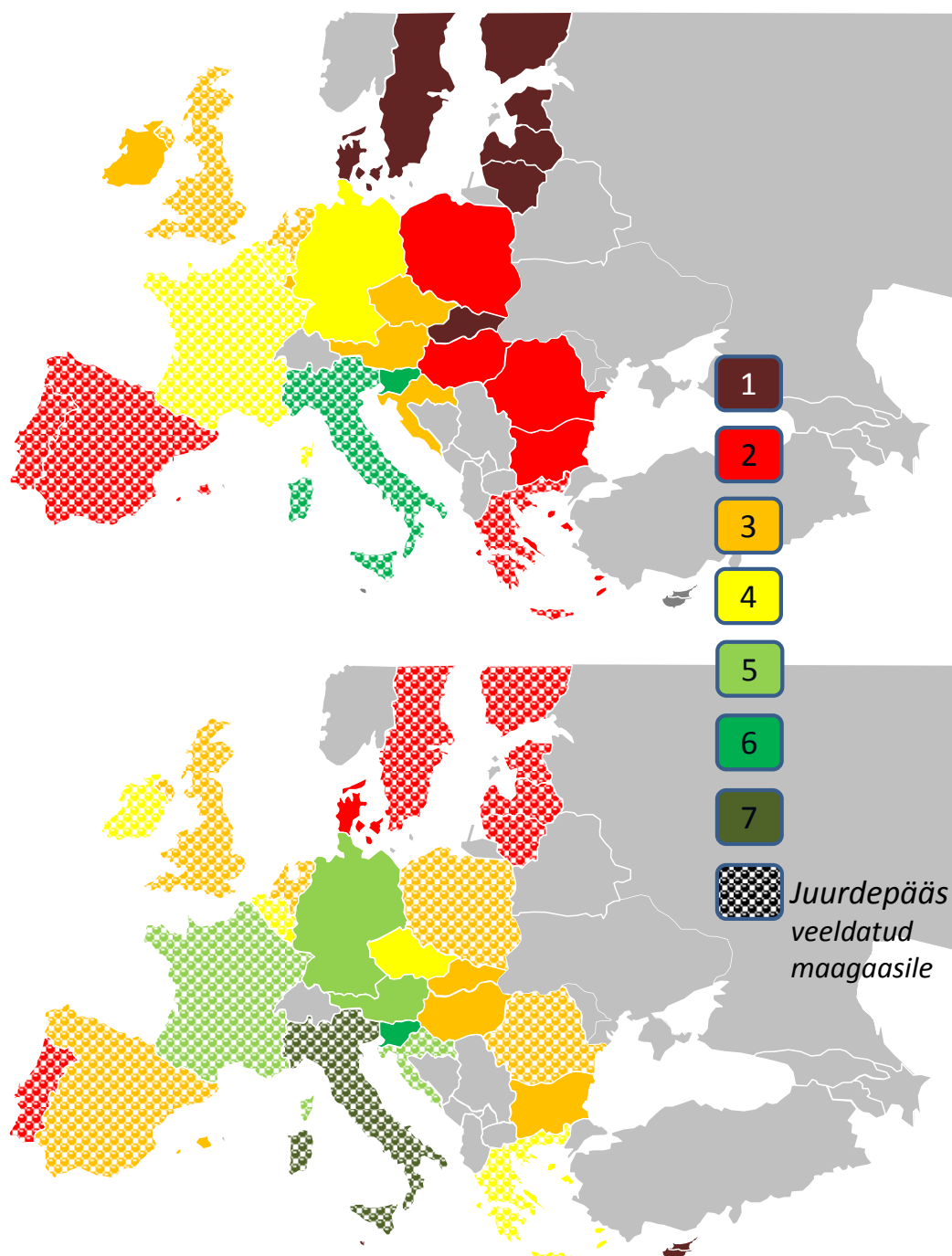

Kõiki võimalikke teid tuleks kaaluda ja hinnata nii energiajulgeoleku kui ka suhtelise majandusliku kulu ja tulu seisukohast.

III lisa: 10 %-lise vastastikuse ühendamise eesmärk elektrivaldkonnas enne ja pärast ühishuviprojekte

III lisa: Tarneallikate mitmekesistamine enne ja pärast gaasivaldkonna ühishuviprojektide elluviimist

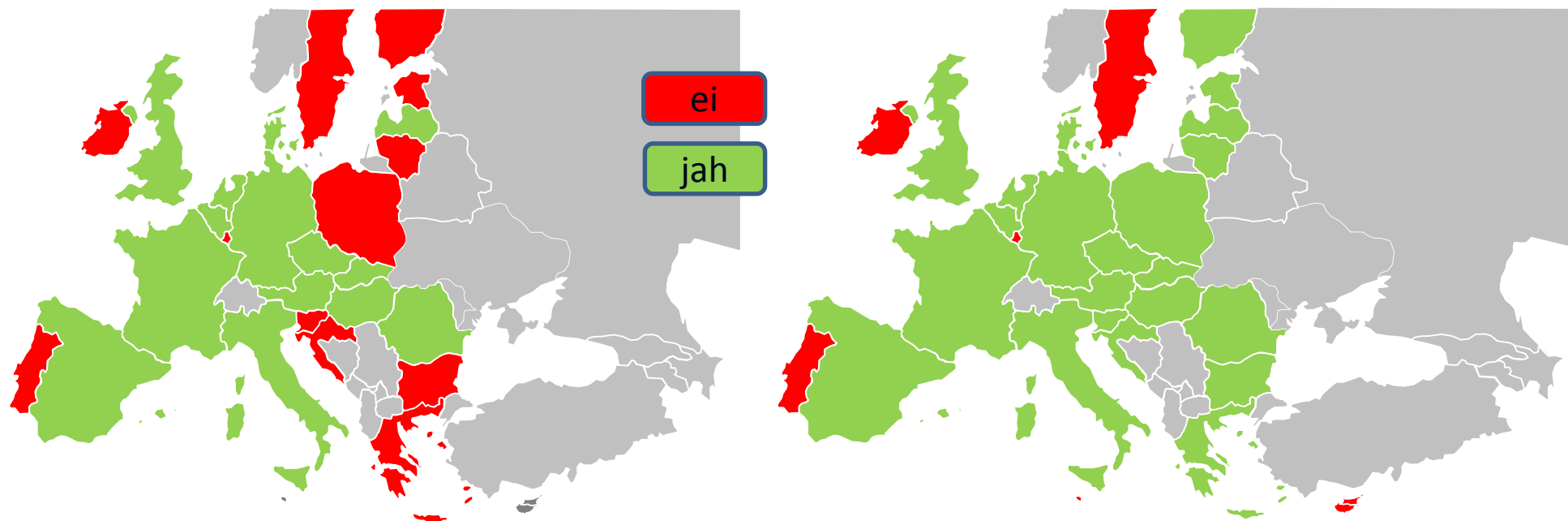

Arv (tarneallikad, millele riik taristu kaudu ligi pääseb) (osakaal vähemalt 5 %)

Tarneallikad: Aserbaidžaan, Alžeeria, Liibüa, Norra, Venemaa Föderatsioon, siseriiklik tootmine. Lihtsustamise huvides on veeldatud maagaas kujutatud ühe allikana, kuid muster näitab, millistel riikidel on veeldatud maagaasile juurdepääs. Joonis ei mõjuta tulevikus sõlmitavaid kaubanduslepinguid.

Allikas: Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku kümneaastane võrgu arengukava 2013, komisjon.

IV lisa: N-1 taristunormi täitmine enne ja pärast ühishuviprojektide elluviimist

Viide: määruse (EL) nr 994/2010 artikkel 9.